

ปัญหาการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปราม
ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของผู้กระทำความผิด

The Issue of Providing Important and Useful
Information to the Perpetrator of Crimes against Narcotic Offenders

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจียมจิต สุวรรณน้อย

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: cheamchit.su@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๐/๒ เป็นมาตรการสำคัญอย่างหนึ่งที่มีประโยชน์ในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่วงการยุติธรรมได้ถกเถียงกันมาตลอดเนื่องจากกฎหมายบัญญัติไว้เพียงหลักการโดยให้ศาลยุติธรรมใช้ดุลพินิจกำหนดหลักเกณฑ์การให้ข้อมูลว่าผู้กระทำความผิดจะต้องให้ข้อมูลอย่างไรหรือจะต้องให้เมื่อใดศาลจึงจะนำมารับฟังเพื่อกำหนดโทษเช่นนั้นได้ ทำให้เกิดปัญหาการตีความบทบัญญัติดังกล่าวโดยใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของบรรดาผู้พิพากษาที่หลากหลายไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งเกิดปัญหาช่องว่างทางกฎหมายที่ผู้กระทำความผิดใช้เป็นช่องทางร่วมมือกับเจ้าพนักงานที่ไม่สุจริตสร้างพยานหลักฐานอันเป็นเท็จนำมาขอรับประโยชน์ตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งการตีความกฎหมายโดยใช้แนวทางตัดสินของศาลฎีกาอาจไม่สามารถใช้กันได้ทุกคดีเป็นการทั่วไปและไม่ทันต่อปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลเพิ่มสูงขึ้น จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไขโดยเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในบทบัญญัติดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรโดยกำหนดระยะเวลาการให้ข้อมูลของผู้กระทำความผิด ระยะเวลาในการนำเสนอข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อขอรับประโยชน์ตามมาตรา ๑๐๐/๒ ต่อศาล และลักษณะของข้อมูลที่จะต้องชี้ขยายผลการจับกุมหรือยึดยาเสพติดได้เพิ่มขึ้นอย่างแท้จริง รวมทั้งกำหนดวิธีการให้ข้อมูลต่อเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจหรือพนักงานสอบสวน การโดยผ่านการกลั่นกรองของพนักงานอัยการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างเท่าเทียมกัน

คำสำคัญ: ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง การปราบปรามผู้กระทำความผิด ยาเสพติด

Abstract

The Providing important information and useful in suppressing the perpetrator of narcotics offenses against the accused or defendants according to the Narcotics Act, B.E. 2522 (1979), section 100/2 is one of the most important measures for the suppression of drug offenses. The justice has always been debated by the law because its provisions have broad principles by the court to determine the rule whether or when the offender must provide information for the court should in order to listen to the penalty for that. The problem is that the interpretation of these provisions with the discretion of the various judges is not in the same approach. The problem is that the offender is using a channel to cooperate with a dishonest officer to produce false evidence to claim the benefit. The interpretation by judgment of the Supreme Court's cannot use to solve the problem and cannot reach the increasing number of cases that go to court. It is important that there should be further improvements in the provisions of such provisions in writing, with the deadline for giving information to the offender, time to present facts and testimony to obtain benefits under Section 100/2 to the court and the nature of the information required to extend the arrest or seizure of drugs including how to provide information to the administrator, police or investigators through the screening of the prosecutor to ensure fairness to the offender equally.

Keywords: Important and Useful Information, Suppression of Offenders, Narcotic, Drug

๑.ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ปัจจุบันยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่กำลังบั่นทอนความมั่นคงของประเทศชาติอย่างร้ายแรง การกำหนดมาตรการการต่อรองทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยการให้ผู้ผู้นั้นยอมเปิดเผยข้อมูลเพื่อขยายผลการปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๐/๒ เป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่รัฐใช้หยุดยั้งขบวนการค้ายาเสพติดโดยขยายผลการจับกุมไปถึงตัวการใหญ่ผู้อยู่เบื้องหลังไม่ให้มีการตัดตอนเพียงผู้กระทำความผิดรายเล็กรายน้อย พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๐/๒ เป็นมาตรการสำคัญที่บัญญัติขึ้นตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ มีจุดเริ่มต้นมาจากการแปรญัตติของนายจอห์น อึ้งภากรณ์ มีหลักการเบื้องต้นเพื่อให้โอกาสแก่บุคคลที่ถูกใส่ความหรือบุคคลที่มีไว้เพื่อเสพปริมาณมาก ๆ เป็นการเฉพาะรายให้

ได้รับโทษลดลงต่ำกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด เพื่อช่วยเหลือผู้กระทำผิดรายเล็กรายน้อยให้มีโอกาสบรรเทาโทษโดยอาศัยพฤติการณ์ที่ยอมเปิดเผยข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อเจ้าพนักงานให้สามารถขยายผลการปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อมาเมื่อมีการประชุมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) หลักการดังกล่าวถูกเปลี่ยนโดยขยายหลักการเป็นเรื่องปลาเล็กจับปลาใหญ่ (big fish small fish) กล่าวคือเมื่อจับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้แล้วผู้นั้นยอมให้ข้อมูลขยายผลไปจับกุมตัวการใหญ่ นับแต่บทบัญญัติมีผลบังคับใช้ ศาลใช้บทบัญญัตินี้ดังกล่าวให้ประโยชน์แก่ผู้กระทำผิดอย่างกว้างขวาง แต่เกิดข้อถกเถียงในการวางหลักเกณฑ์มาตรา ๑๐๐/๒ มาตลอดเนื่องจากกฎหมายบัญญัติหลักการไว้กว้าง ๆ ไม่มีหลักเกณฑ์ในการให้ข้อมูลที่แน่ชัดว่าผู้กระทำผิดจะต้องให้ข้อมูลอย่างไรหรือเมื่อใดจึงจะขอรับประโยชน์ตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ ศาลจึงต้องใช้ดุลพินิจตีความเพื่อวางหลักเกณฑ์การให้ข้อมูล ทำให้เกิดปัญหาการใช้ดุลพินิจตีความที่หลากหลายไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เกิดความสับสน รวมทั้งเกิดปัญหาช่องว่างกฎหมายให้ผู้กระทำผิดสมคบกับพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริตร่วมมือกันสร้างพยานหลักฐานเท็จว่าผู้กระทำผิดเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นช่องทางนำไปขอรับประโยชน์ ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้กระทำผิดเนื่องจากได้รับประโยชน์ตามมาตรา ๑๐๐/๒ ไม่เท่าเทียมกัน

๒. แนวคิดในการให้ผลประโยชน์บางประการแก่ผู้กระทำผิด

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๐/๒ มีแนวคิดมาจากกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานในระบบจารีตประเพณี (Common Law) โดยให้ประโยชน์บางประการแก่ผู้กระทำผิดที่ให้ความร่วมมือกับกระบวนการยุติธรรม โดยศาลจะพิจารณาถึงความสำคัญและคุณประโยชน์ในข้อมูลหรือคำให้การของผู้ต้องหาหรือจำเลย ความน่าเชื่อถือในข้อมูล หรือคำให้การของผู้ต้องหาหรือจำเลยและการให้ความร่วมมือช่วยเหลือของผู้ต้องหาหรือจำเลยประกอบกัน ซึ่งข้อมูลที่ได้นั้นนอกจากจะทำให้รัฐสามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้และยังสามารถขยายผลไปถึงการติดตามจับกุมผู้กระทำผิดรายอื่นได้อีกด้วย อันเป็นการสกัดกั้นการกระทำผิดที่จะนำผลร้ายไปสู่ประชาชนและลดการขยายตัวของขบวนการค้ายาเสพติดอย่างได้ผล โดยให้ศาลมีอำนาจลงโทษผู้กระทำผิดผู้ให้ข้อมูลนั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้กระทำผิดยอมเปิดเผยข้อมูลเครือข่ายที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องให้เห็น

๓. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและแนวคิดเกี่ยวกับมาตรการในการส่งเสริมให้ผู้กระทำผิดเปิดเผยข้อมูลเพื่อช่วยเหลือรัฐในการปราบปรามยาเสพติด รวมถึงแนวทางตีความของศาลฎีกาเพื่อวางหลักเกณฑ์ในการให้ประโยชน์แก่ผู้กระทำผิด และแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาตีความให้

ประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๐/๒

๔. การให้ข้อมูลตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๐/๒

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๐/๒ บัญญัติว่า “ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้”

มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ตีความวางหลักเกณฑ์การให้ประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๐/๒ ดังนี้คือ

๔.๑ ต้องมีพยานหลักฐานแน่ชัดว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ให้ข้อมูล

เนื่องจากกฎหมายใช้คำว่า “ผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูล...” การที่ศาลจะให้ประโยชน์โดยใช้ดุลพินิจลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นได้จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงในสำนวนแน่ชัดว่าผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้ให้ข้อมูล การที่ผู้กระทำความผิดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงขึ้นมาโดยไม่มีพยานหลักฐานใดสนับสนุน เช่น ไม่ปรากฏรายละเอียดของบุคคล ระยะเวลา หรือสถานที่จับกุม รวมทั้งพยานหลักฐานการจับกุมที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับผู้ถูกจับกุมให้ตรวจสอบได้ว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ให้ข้อมูลจริง ถือไม่ได้ว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ¹ ดังนั้น ผู้กระทำความผิดซึ่งจะขอรับประโยชน์ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐/๒ ต้องมีพยานหลักฐานยืนยันได้ว่าเป็นผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้นั้นต้องยอมเปิดเผยตัวในขณะที่ให้ข้อมูลต่อเจ้าพนักงาน หากไม่เปิดเผยตัวว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลตามระเบียบของทางราชการซึ่งจะต้องบันทึกในเอกสารเป็นหลักฐาน ผู้นั้นจะไม่มีพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือเพียงพอให้ศาลรับฟังว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลนั้นจริง เช่น การขอให้เจ้าพนักงานตำรวจปกปิดชื่อตนโดยระบุในบันทึกการจับกุมผู้กระทำความผิดรายอื่นที่เจ้าพนักงานตำรวจนำข้อมูลไปขยายผลจับกุมว่า “สายลับ (ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม) เป็นผู้ให้ข้อมูล” แม้ผู้กระทำความผิดจะเกรงกลัวอิทธิพลผู้ที่ถูกตนเปิดเผยข้อมูลก็ไม่อาจอ้างเป็นเหตุยกเว้นการเปิดเผยตัวตนได้ เพราะผู้กระทำความผิดจะเหลือพยานหลักฐานเพียงคำเบิกความของเจ้าพนักงานผู้จับที่ตนได้ให้ข้อมูลเท่านั้น ซึ่งง่ายแก่การกล่าวอ้างขึ้นภายหลังและ

¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๒๖๔/๒๕๔๗, ๑๕๖๗๓/๒๕๕๕

ตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงได้ยาก ทำให้พยานหลักฐานขาดความน่าเชื่อถือ²

๔.๒ ระยะเวลาในการให้ข้อมูล

๔.๒.๑ ผู้ยื่นต้องให้ข้อมูลในขณะที่ตนเป็นผู้กระทำความผิด การให้ข้อมูลไว้ก่อนที่จะตกเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ขอรับประโยชน์นั้นจะขอรับประโยชน์ตามมาตรา ๑๐๐/๒ ไม่ได้³ เพราะฉะนั้น ข้อมูลตนมิใช่ผู้กระทำความผิดในคดีนั้น

๔.๒.๒ การขยายผลจากข้อมูลของผู้กระทำความผิดที่ให้ต่อเจ้าพนักงานต้องเกิดขึ้นก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา⁴ หากการขยายผลการจับกุมหรือยึดยาเสพติดจากข้อมูลของผู้กระทำความผิดเกิดขึ้นภายหลัง ศาลชั้นต้นยังไม่ได้พิจารณา คู่ความไม่สามารถยกขึ้นอ้างในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาได้เพราะเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓

๔.๓ ลักษณะของข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ลักษณะข้อมูลตามมาตรา ๑๐๐/๒ จะต้องประกอบด้วยเหตุ ๒ ประการ กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดต้องให้ข้อมูลที่สำคัญและข้อมูลนั้นต้องเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งสรุปหลักเกณฑ์ตามแนวคำพิพากษาฎีกาได้ว่าต้องเป็นการให้ข้อมูลที่นำไปสู่การขยายผลโดยตรงในการจับกุมผู้กระทำความผิดเพิ่ม หรือยึดได้ยาเสพติดให้โทษเพิ่ม หรือนำไปสู่การจับกุมเพิ่มได้ทั้งคนและทั้งของ เช่น ให้ข้อมูลโดยช่วยล่อซื้อยาเสพติดให้แก่เจ้าพนักงานนำไปสู่การขยายผลการจับกุมผู้กระทำความผิดรายอื่นได้พร้อมยาเสพติดให้โทษของกลางเพิ่มอีกจำนวนหนึ่ง⁵ เป็นต้น

หากลำพังเพียงผู้กระทำความผิดให้ข้อมูลแต่ไม่เป็นประโยชน์ หรือเป็นประโยชน์ธรรมดาที่มิใช่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หรือเป็นประโยชน์แต่มิใช่ข้อมูลที่สำคัญ ผู้ให้ข้อมูลก็จะได้ไม่ได้รับประโยชน์ เช่น ผู้กระทำความผิดให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวนและชั้นพิจารณา ไม่ขอต่อสู้คดี และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดที่เป็นเบาะแสสำคัญนำไปใช้ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดรายอื่นได้ ก็มิใช่ข้อมูลที่

² คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๗๗๓/๒๕๕๕

³ คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๑๕๕/๒๕๕๕

⁴ คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๑๖๐/๒๕๕๕

⁵ คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๕๕๑/๒๕๕๗, ๖๘๐๔/๒๕๕๐

สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ⁶ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี แม้ผู้กระทำความผิดให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ แต่เจ้าพนักงานผู้รับข้อมูลไม่นำข้อมูลนั้นไปใช้ขยายผลจับกุมก็ดี⁷ หรือมีการขยายผลการจับกุมโดยเจ้าพนักงานนั้นสืบสวนสอบสวนโดยได้ข้อมูลมาไม่ตรงกับเบาะแสข้อมูลของผู้กระทำความผิดที่ให้ไว้ก็ดี⁸ หรือข้อมูลที่ผู้กระทำความผิดให้มานั้นเป็นข้อมูลที่เจ้าพนักงานรู้อยู่แล้วโดยไม่ต้องอาศัยข้อมูลของผู้กระทำความผิดในการขยายผลการจับกุมก็ดี⁹ หรือเป็นเรื่องที่อยู่ในวิสัยที่เจ้าพนักงานคาดหมายได้อยู่แล้วจากการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติว่าจะต้องตามไปจับกุมและตรวจค้นที่พักของผู้กระทำความผิดซึ่งอาจตรวจพบยาเสพติดที่ซุกซ่อนอยู่ก็ได้ไม่ยากก็ดี¹⁰ ศาลฎีกาไม่ถือว่าข้อมูลเช่นนี้เป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์

นับแต่ปี ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นระยะแรกของการบังคับใช้มาตรา ๑๐๐/๒ ศาลฎีกาใช้ดุลพินิจลงโทษผู้กระทำความผิดโดยให้ประโยชน์ตามมาตรา ๑๐๐/๒ อย่างกว้างขวาง เช่น การให้ข้อมูลที่ป็นเหตุนำไปสู่การจับกุมผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันก็ดี¹¹ หรือข้อมูลที่นำไปใช้สืบสวนขยายผลติดตามผู้กระทำความผิดรายอื่นได้ แม้ผู้นั้นไม่ยอมให้จับโดยตีมน้ำยาซักผ้าจนถึงแก่ความตายก็ดี¹² หรือถูกนำข้อมูลไปใช้เพียงเพื่อให้เจ้าพนักงานตำรวจสามารถออกหมายจับผู้ขยายยาเสพติดให้แก่ผู้กระทำความผิดไว้ก็ดี¹³ แม้ไม่ปรากฏว่ามีการขยายผลการจับกุมตามข้อมูลดังกล่าวได้ ก็ถือว่าเป็นการให้ข้อมูลตามมาตรา ๑๐๐/๒

ระยะต่อมาศาลฎีกาวางหลักเคร่งครัดมากขึ้นด้วยการจำกัดข้อมูลที่ผู้กระทำความผิดให้ต่อเจ้าพนักงานนั้นต้องเป็นข้อมูลที่นำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดรายอื่น มิใช่ผู้ร่วมกระทำความผิดในคดีเดียวกัน หรือต้องนำไปสู่การยึดได้ยาเสพติดให้โทษของกลางในคดีอื่น มิใช่ของกลางในคดีของผู้กระทำความผิดนั้น หรือการให้ข้อมูลการกระทำความผิดของผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันซึ่งเจ้าพนักงานสืบทราบและได้วางแผนเพื่อจับกุมอยู่แล้ว ไม่ถือว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์¹⁴ ส่วนการให้ข้อมูลที่นำไปสู่การ

⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๖๕/๒๕๔๗

⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗๔๕/๒๕๔๗, ๓๕๕๔/๒๕๔๗, ๗๓๒๖/๒๕๔๘, ๒๘๘๖/๒๕๕๔

⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๑๕/๒๕๕๘

⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๒๘๗/๒๕๕๓, ๘๔๗๕/๒๕๖๐

¹⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕๕๐/๒๕๔๕, ๔๕๔๑/๒๕๕๐, ๔๑๔๓/๒๕๕๔, ๒๑๘๕/๒๕๕๕, ๕๒๐๐/๒๕๕๘

¹¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๗๗/๒๕๔๗, ๖๔๐๘/๒๕๔๕

¹² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๗๖๖/๒๕๔๗

¹³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๑๒/๒๕๔๘

¹⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๘๕๘/๒๕๕๕

ขยายผลยึดยาเสพติดได้เพิ่มขึ้นอีกจำนวนหนึ่งนั้นต้องเป็นเรื่องที่ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ให้ข้อมูล เจ้าพนักงานก็ยากที่จะรู้และตรวจยึดได้เองจึงจะถือว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์¹⁵

ปัจจุบันศาลฎีกาเพิ่มความเข้มงวดหลักเกณฑ์การให้ข้อมูลมากขึ้นจากเดิมที่ผู้กระทำความผิดจะยกข้อเท็จจริงเพื่อขอรับประโยชน์ขึ้นอ้างในศาลเมื่อใดก็ได้ก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด¹⁶ แต่ปัจจุบันผู้กระทำความผิดจะต้องยกข้อเท็จจริงเพื่อขอรับประโยชน์ขึ้นว่ากล่าวในศาลชั้นต้นด้วย มิฉะนั้นจะยกขึ้นอ้างในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาไม่ได้¹⁷

๕. การให้ข้อมูลต่อเจ้าพนักงานตามกฎหมายต่างประเทศ

หลักการเบื้องต้นลักษณะทำนองเดียวกันกับเหตุบรรเทาโทษจากการแปรญัตติของนายจอห์น อิงภากรณ นั้นเทียบได้กับหลักการต่อรองคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในระบบกฎหมายของอเมริกันที่เรียกว่า “safety valve” ที่มีระบบบัญญัติมาตรฐานการลงโทษ คล้ายกับศาลไทยซึ่งมีเกณฑ์การลงโทษขั้นต่ำ อยู่เหมือนกัน การใช้ระบบ safety valve ซึ่งเปิดทางให้แก่ศาลลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำลงมาได้อีก โดยผู้กระทำความผิดจะต้องเปิดเผยข้อมูลการกระทำความผิดของตนเอง

ส่วนหลักการของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เรื่อง ปลาเล็กจับปลาใหญ่ (big fish small fish) นั้นเป็นเรื่องที่ผู้กระทำความผิดให้ข้อมูลของผู้กระทำความผิดรายอื่น โดยมีกฎหมายเยอรมันที่เกี่ยวข้องอยู่ ๒ ฉบับ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกันไว้เป็นพยาน (das Kronzeugengesetz) ซึ่งถูกยกเลิกไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๐๐๐ และพระราชบัญญัติยาเสพติด (BtMG) ที่มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๑๙๙๒ มาตรา ๓๑ ที่บัญญัติว่า “ศาลสามารถใช้ดุลพินิจลดโทษ (มาตรา ๔๙ Abs. ๒ ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน) หรือยกเว้นโทษ (มาตรา ๒๙ Abs. ๑, ๒, ๔ หรือ ๖) หากผู้กระทำความผิด ๑) ด้วยความสมัครใจเปิดเผยความรู้ที่เป็นการสนับสนุนอันสำคัญที่จะทำให้ความผิดที่เขามีส่วนร่วมในการกระทำผิดนั้นได้รับการเปิดเผยออกมา ๒) ด้วยความสมัครใจเปิดเผยความรู้ของผู้กระทำความผิดแก่หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (มาตรา ๒๙ Abs. ๓, ๒๙a Abs. ๑, ๓๐ Abs. ๑, ๓๐a Abs.๑) ซึ่งตนได้รับรู้มาถึงแผนการดังกล่าวยังอยู่ในช่วงเวลาที่จะสามารถขัดขวางการกระทำความผิดดังกล่าวได้ ซึ่งต้องเพียงพอที่จะนำไปสู่การปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและเป็นข้อเท็จจริงที่จับต้องได้ เช่น การระบุชื่อผู้ร่วม

¹⁵ คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๓๔/๒๕๕๓

¹⁶ คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๔๒/๒๕๕๔

¹⁷ คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๓๘/๒๕๖๑, ๔๒๖๗/๒๕๖๑

กระทำความผิด หรือการเปิดเผยการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมกระทำความผิด การบอกแหล่งที่ซ่อนของยาเสพติด เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นอย่างใด ก็ไม่อาจเป็นหลักการในระบบเหตุบรรเทาโทษหรือในระบบปลาเล็กจับปลาใหญ่ ผู้กระทำความผิดจะต้องให้ข้อมูลแก่เจ้าพนักงานโดยผ่านการกลั่นกรองจากพนักงานอัยการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนนำเสนอต่อศาลเพื่อขอรับประโยชน์เหมือนกัน

๖. ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๐/๒ จะใช้หลักการปลาเล็กจับปลาใหญ่ ทำนองเดียวกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกันไว้เป็นพยานและพระราชบัญญัติยาเสพติด มาตรา ๓๑ ของเยอรมัน แต่มาตรา ๑๐๐/๒ บัญญัติไว้เพียงหลักการและให้ศาลยุติธรรมใช้ดุลพินิจตีความกำหนดหลักเกณฑ์การให้ข้อมูลว่าผู้กระทำความผิดจะต้องให้ข้อมูลลักษณะอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญหรือเป็นประโยชน์ต่อการปราบปราม หรือจะต้องให้ข้อมูลเมื่อใดจึงจะรับฟังเพื่อให้ประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิดเช่นว่านั้นได้ แตกต่างจากพระราชบัญญัติยาเสพติดของเยอรมันที่ต้องเป็นข้อมูลในช่วงเวลาที่จะสามารถขัดขวางการกระทำความผิดได้ ทั้งข้อมูลที่ได้จะต้องสำคัญและเป็นประโยชน์เพียงพอที่จะนำไปสู่การปราบปรามยาเสพติดและเป็นข้อเท็จจริงที่จับต้องได้ การที่มาตรา ๑๐๐/๒ ไม่บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ทำให้เกิดปัญหาการตีความของศาลที่สามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวางและไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน แม้ศาลฎีกาพยายามวางหลักเกณฑ์การตีความบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐/๒ แต่ก็ยังเปลี่ยนแปลงไปมาและขาดความชัดเจนแน่นอน เช่น เดิมผู้กระทำความผิดเพียงแต่ให้ข้อมูลต่อเจ้าพนักงานตำรวจนำไปสู่การขยายผลออกหมายจับผู้กระทำความผิดรายอื่นได้ ศาลฎีกาก็ลงโทษโดยให้ประโยชน์ตามมาตรา ๑๐๐/๒ แก่ผู้กระทำความผิด แต่บางคดีซึ่งมีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกันก็ไม่ให้ หรือบางคดีผู้กระทำความผิดพาเจ้าพนักงานตำรวจไปตรวจยึดได้ยาเสพติดของกลางเพิ่ม ศาลฎีกาก็ให้ประโยชน์ตามมาตรา ๑๐๐/๒ แต่บางคดีก็ไม่ให้โดยอ้างว่าต้องไม่เป็นของกลางในคดีที่ขอรับประโยชน์ เป็นต้น การวางหลักเกณฑ์ไม่แน่นอนเช่นนี้เป็นเหตุให้ศาลล่างสับสนไม่แน่ใจว่าสมควรจะเดินตามแนวทางใด นอกจากนี้มาตรา ๑๐๐/๒ ไม่ได้กำหนดวิธีการให้ข้อมูลของผู้กระทำความผิด ซึ่งปัจจุบันมีเพียงระเบียบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยแนวทางการประสานงานคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดแนวทางดำเนินการตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๐/๒ เท่านั้น เมื่อระเบียบดังกล่าวมิใช่กฎหมายจึงไม่มีสภาพบังคับให้ผู้กระทำความผิดหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จำต้องปฏิบัติตาม ทำให้ขาดระบบการกลั่นกรองข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เปิดช่องให้ผู้กระทำความผิดสามารถยกข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๐๐/๒ ขึ้นกล่าวอ้างเมื่อใดก็ได้ก่อนคดีถึงที่สุดโดยไม่จำเป็นต้องผ่านกระบวนการกลั่นกรองมาก่อน เกิดปัญหาช่องว่างกฎหมายให้ผู้กระทำความผิดใช้เป็นช่องทางร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมที่ทุจริตสร้างพยานหลักฐานอันเป็นที่มาขอรับประโยชน์ตามมาตรา ๑๐๐/๒ ได้ เมื่อประเทศไทยใช้ระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) จึงควร

บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจนและมีขอบเขตจำกัดในการใช้ดุลพินิจเพื่อให้ผู้บังคับใช้กฎหมายไม่เกิดปัญหาการตีความ และเกิดความเป็นธรรมแก่ผู้กระทำความผิดเนื่องจากการให้ข้อมูลซึ่งมีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกันก็ควรได้รับสิทธิประโยชน์ตามมาตรา ๑๐๐/๒ อย่างเท่าเทียมกัน

๗. ข้อเสนอแนะ

สำหรับปัญหาระยะเวลาการให้ข้อมูลเพื่อขอรับประโยชน์ตามมาตรา ๑๐๐/๒ ของผู้กระทำความผิด ควรจะต้องจำกัดระยะเวลาการให้ข้อมูลต่อเจ้าพนักงาน เช่น ผู้กระทำความผิดจะต้องให้ข้อมูลภายใน ๓ วันนับแต่วันถูกจับ เพราะข้อมูลที่ได้ในช่วงดังกล่าวมีแนวโน้มน่าเชื่อถือกว่าข้อมูลที่ได้มาภายหลังเนื่องจากผู้กระทำความผิดยังไม่มีเวลาคิดแก้ไขบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อให้ตนเองพ้นผิดและกลุ่มบุคคลที่ถูกผู้กระทำความผิดให้ข้อมูลยังไม่ทันรู้ตัวหลบหนีไปหรือยังไม่มีเวลาขนย้ายยาเสพติดไปไว้แหล่งอื่นได้ทัน ซึ่งสอดคล้องกับระยะเวลาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๑๕ ที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. มีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับเพื่อสอบสวนขยายผลการจับกุมได้ไม่เกิน ๓ วัน ก่อนส่งตัวให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

ส่วนปัญหาระยะเวลาในการนำเสนอข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่อศาลเพื่อขอรับประโยชน์ตามมาตรา ๑๐๐/๒ รวมทั้งปัญหาการสร้างพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ ควรบัญญัติให้เจ้าพนักงานผู้จับมีหน้าที่แจ้งสิทธิตามมาตรา ๑๐๐/๒ ให้ผู้กระทำความผิดทราบ ถ้อยคำใดที่ผู้กระทำความผิดให้ข้อมูลไว้ ผู้จับต้องบันทึกในบันทึกการจับกุมโดยละเอียด และเมื่อขยายผลการจับกุมตามข้อมูลนั้นได้ แล้ว ต้องบันทึกชื่อผู้กระทำความผิดที่ให้ข้อมูลลงในบันทึกการจับกุมผู้กระทำความผิดรายอื่นหรือในบันทึกการตรวจยึดยาเสพติดของกลางในกรณีมีการขยายผลการยึดยาเสพติดจำนวนอื่นได้ และให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานการขยายผลการจับกุมตามข้อมูลนั้นไว้ในสำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงานอัยการกลั่นกรองอีกชั้นหนึ่ง หากพนักงานอัยการเชื่อว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ให้ข้อมูลจริงและข้อมูลนั้นเป็นประโยชน์ต่อการปราบปรามยาเสพติดได้อย่างแท้จริง เมื่อพนักงานอัยการส่งฟ้องผู้กระทำความผิดก็ให้บรรยายข้อเท็จจริงการให้ข้อมูลตามมาตรา ๑๐๐/๒ ไว้ในฟ้องด้วย แต่ถ้าพนักงานอัยการไม่เห็นชอบด้วยก็ให้มีคำสั่งไม่รับข้อมูลเช่นนั้น โดยแจ้งคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดทราบ กรณีเช่นนี้ถ้าผู้กระทำความผิดไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว เมื่อถูกฟ้องเป็นจำเลยต่อศาลแล้ว ให้ผู้กระทำความผิดมีสิทธิยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นอ้างก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาได้ เพื่อให้ศาลชั้นต้นมีโอกาสได้สวนกลั่นกรองข้อเท็จจริงอีกชั้นหนึ่ง ก็จะช่วยให้ศาลสูงรับวินิจฉัยแต่เฉพาะข้อเท็จจริงซึ่งผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการสร้างพยานหลักฐานอันเป็นเท็จโดยไม่ผ่านกระบวนการกลั่นกรองมาก่อนได้

เอกสารอ้างอิง

เอกสารประกอบการสัมมนาศาลอุทธรณ์แผนกคดียาเสพติด, โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนามาตรการในการดำเนินคดีตามร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ระหว่างวันที่ ๓ – ๕ สิงหาคม ๒๕๖๑ โรงแรมทรี ซิกตี้ไฟว์ ไฮเทล อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
 รายงานการศึกษาคณะทำงานข้อมูลประกอบการประชุมแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์ เรื่อง การพิจารณาตัดสินคดีตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๐/๒

หนังสือ

บุรุษ เค อเล็กซานเดอร์, การเสพติด (Addiction), สำนักกิจการในพระดำริพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
 อัดัม อัลเทอร์, สุดแรงต้าน Irresistible, สำนักกิจการในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

Alexander' B.K. (1985), Drug use, dependence, and addiction at British Columbia University:
 Good news and bad news. Canadian Journal of Higher Education.

เว็บไซต์

www.jurawelt.com/download/studentenwelt/seminararbeiten/national/aufklaerungsgehilf
www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/90334
www.krisdika.go.th
www.oncb.go.th

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙
 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒
 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔
 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐
